

Doplňující informace | Obecní dům bude od května patřit divadelní fotografii

V Praze 4. dubna 2018 - Česká divadelní fotografie se stala postupem času světovým fenoménem a její dokumentaci se oba pořádající subjekty IDU a Národní muzeum dlouhodobě věnují. Kurátoři výstavy Anna Hejmová a Vojtěch Poláček s týmem spolupracovníků zmapovali sbírky mnoha dalších paměťových institucí, ateliérů, archivů divadel i soukromých sbírek, a sestavili tak neobvyklý obraz historie českého divadelnictví v širokém kontextu i přehled vývoje fotografie od daguerrotypie po současné technologie.

Prvními dochovanými fotografiemi českého divadelnictví jsou portréty. Výstava tak nahlíží do fotografických ateliérů poloviny 19. století, neboť právě herci patřili mezi jejich nejčastější návštěvníky. Nejstarším dochovaným snímkem s divadelní tematikou je fotografie herečky Mikulášského divadla Floriany Jaich z Ateliéru Schwestka z roku 1859. Ve výstavních sálech bude prezentována i řada exponátů z proslulého Ateliéru Langhans, Ateliéru Hynek Fiedler nebo sběratelského alba známého pražského antikváře Karla Zinka. Návštěvníci se mohou těšit například na historické snímky Hany Kvapilové, Jindřicha Mošny či Anny Sedláčkové, ale i novodobější portréty Olgy Schoberové, Violy Zinkové, Petra Čepka nebo Martina Dejara či herců Divadla na Vinohradech, jejichž autorem je Jaroslav Krejčí.

První fotografie z divadelního představení pochází z roku 1892 z inscenace hry Imre Madácha Tragédie člověka, kterou v Národním divadle nasnímal Alfred Baštýř. Zachycení představení v interiéru divadla prakticky umožnil až rozvoj fotografické techniky a hlavně instalace elektrického osvětlení. V meziválečném období vznikla celá řada unikátních snímků. Návštěvníci Obecního domu tak uvidí mimo jiné fotografie z Osvobozeného divadla a D 34, ale i propagační materiály z Divadla Vlasty Buriana. Po druhé světové válce se divadelní fotografie postupně etablovala jako svébytný umělecký obor. Za zcela mimořádné lze považovat období šedesátých a sedmdesátých let minulého století (autoři Jaromír Svoboda, Josef Koudelka, Jaroslav Krejčí a další).

Fotografie velmi brzy plnila i jinou úlohu než dokumentační či propagační a byla využívána jako součást výtvarného řešení divadelní inscenace. Za povšimnutí stojí fotografie z inscenací, na nichž spolupracoval scénograf Josef Svoboda především pro světově proslulou Laternu magiku.

Středem zájmu pořadatelů výstavy je i dokumentace divadelní architektury. Díky historickým fotografiím se zachovala podoba již neexistujících divadelních budov, které již nestojí nebo prošly zásadní proměnou, jako v případě zbořeného Starého divadla v Plzni, Starého divadla na Veveří v Brně nebo již neexistujícího Novoměstského divadla v Praze. Na snímcích nechybí ani významné momenty ze samotné stavby včetně pokládání základních kamenů. Výstava nás ale zavede i do hereckých šaten, ředitelských kanceláří, za jevištní technikou počátku minulého století, i do soukromí herců a režisérů. Fotografování v zákulisí se stalo zálibou řady fotografů, na výstavě budou mimo jiné snímky Václava Chocholy nebo Karla Drbohlava.

Další oblastí, které se výstava věnuje, je propagace divadel, v rámci které měla fotografie vždy významnou úlohu. Nabídne historické i současné plakáty, programy a další reklamní materiály

například Národního divadla v Praze, Osvobozeného divadla, Divadla za branou, Činoherního klubu, Švandova divadla či Divadla Husa na provázku.

Divadlo a divadelníci se vždy významně podíleli na společenském životě země, zachování a rozvoji její kultury a několikrát i přímo zasáhli do historických událostí. Výstava je proto součástí oficiálních akcí připomínajících sté výročí založení Československé republiky. Nechybí tedy dokumentace spoluúčasti divadelníků na zlomových momentech novodobých českých a československých dějin z konce první světové války, německé okupace nebo sametové revoluce. Nabízí ale také fotografie nejrůznějších historických událostí – například z oblasti sportu, politiky a veřejného života, ve kterých lze sledovat určité divadelní prvky. V expozici tak najdeme například fotografie sokolek od Františka Drtikola. Několik set fotografií s divadelní tematikou doplní i expozice vývoje fotografických aparátů a fotografické techniky.